

SETKÁNÍ S KNIHOU

D aneb Příběh dvou světů

Michel Faber

Metodiku zpracovala:

Mgr. Alexandra Filarová, ZŠ Fryčovice

Konzultace:

Mgr. Petra Strnadlová, ZŠ Fryčovice

Věková kategorie:

4. – 7. ročník

Zaměření (cíl, obsah) lekce:

Práce s abecedou, rozdělení hlásek, slovní druhy, pisatelství, výslovnost hlásek (logopedie)

Vyučovací předměty:

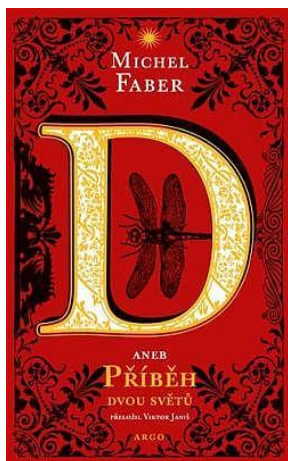
český jazyk, výtvarná výchova

Bibliografie:

FABER, Michel. *D, aneb, Příběh dvou světů*. Přeložil Viktor JANIŠ. Praha: Argo, 2023. ISBN 978-80-257-4262-4.

Spolufinancováno
Evropskou unií

Stručný obsah

Hlavní hrdinka Dhikilo se narodila v zemi, která formálně neexistuje, ale snaží se cítit jako doma v Cawberon-Sands, městečku na pobřeží Anglie. Své rodiče viděla naposledy jako úplně malé dítě, a to není jediné, čím se odlišuje od svých spolužáků ve škole.

Vše zvládá až do dne, kdy z jazyka zmizí písmeno D. Prostě se vytratí z každého slova, které ho předtím obsahovalo – jenže si toho všimne jedině Dhikilo.

„Jeen by si myslel, že ztráta jenoho malého písmena nebue v kažoenním životě přestavovat takový rozíl. Jenže ono to ělá potíže, až je nakonec situace oopravy ocela zoufalá.“

Dhikilo se dá dohromady se záhadným profesorem a vypraví se písmeno D zachránit.

zdroj: <https://www.databazeknih.cz/knihy/d-aneb-pribeh-dvou-svetu-524253>

O autorovi

Michel Faber se narodil v roce 1960. Se svým spisovatelským uměním se dlouho ukrýval před světem, pracoval hlavně jako ošetřovatel, balič, uklízeč a také pokusný králík pro lékařské výzkumy. Posléze mu jeho první manželka odeslala povídku do soutěže, kde s přehledem vyhrál, a stejného roku se přihlásil do další soutěže, kde získal Macallanovu cenu. Díky těmto soutěžím si ho všimlo nakladatelství Canongate, které mu začalo vydávat povídky a později i knihy. J

Jeho první román s názvem Pod kůží byl přeložen do více než dvaceti jazyků a získal díky ní nominaci na Whitbreadovu cenu. Nejznámějším jeho dílem je ale román s názvem Kvítek karmínový a bílý, což je kniha odehrávající se ve viktoriánské Anglii s prostitutkou v hlavní roli.

Momentálně žije na Skotské vysočině se svou druhou manželkou. V České republice mu vyšly ještě knihy s názvem Někdy prostě prší či Fahrenheitova dvojčata.

zdroj: https://www.megaknihy.cz/618504__michel-faber?p=1

Předpokládaná délka práce s knihou - dvě vyučovací hodiny českého jazyka + jedna až dvě hodiny výtvarné výchovy.

EVOKACE

Opakování abecedy, hlásky, souhlásky, dělení souhlásek.

1. Nejříve zopakování abecedy – samostatně (dobrovolníci), pak společně s celou třídou.

2. Alfabox

(**Alfabox** je metoda RWCT pracující s grafickou organizací pojmů. Je možné zapojit ji v evokační části hodiny, když potřebujeme získat poznatky o tom, co již žáci o tématu vědí, ale také, když začínáme nový projekt, téma, když reflektujeme přečtenou knihu, příběh. Metoda je univerzální a využitelná napříč předměty a je zařaditelná do výuky ve všech částech hodiny a v mnoha variacích - jako evokace, uvědomění či reflexe. Alfabox pomáhá obohatit slovní zásobu, utřídit si poznatky o tématu, rozvíjet kreativitu, zamyslet se nad daným tématem.)

Třidu rozdělíme na dvou až čtyřčlenné skupinky. Rozdáme jim pracovní list. Jejich úkolem je zapsat do každého políčka jedno podstatné jméno, jedno přídavné jméno a jedno sloveso. Práce je omezena časem (např. 10 minutami). Po ukončení práci kontrolujeme - učitel postupně vyzve jednotlivé skupiny na přečtení slov, která si zapsali u daného políčka. Spolužáci kontrolují správně zapsaný slovní druh. Kdo nestihl, slovo si dopíše.

Každá skupinka si vylosuje písmeno a členové skupiny pak samostatně napíší krátký příběh, ve kterém použijí slova, která mají v daném políčku zapsaná (cca 5 minut). Následuje sdílení ve skupině. Žáci vyberou příběh, který pak odprezentují ostatním skupinám.

3. Stále pracujeme s tabulkou ALFABOX. Nyní si připomeneme dělení hlásek. Nejprve zakroužkujeme všechny samohlásky. Připomeneme si, že mohou být krátké i dlouhé a že existují i dvojhlásky ou a au.

4. Červenou pastelkou podtrhneme všechny obojetné souhlásky. Zkontrolujeme a zdůvodníme, proč se nazývají obojetné.

5. Nyní podtrhneme modrou pastelkou měkké souhlásky. Opět proběhne kontrola. Nepodtrženy zůstávají tvrdé souhlásky.

UVĚDOMĚNÍ

1. Každý žák obdrží text:

„Jeen by si myslel, že ztráta jenoho malého písmena nebue v kažoenním životě přestavovat takový rozíl. Jenže ono to ělá potíže, až je nakonec situace oopravy ocela zoufalá.“

- V čem je tento text zvláštní? (Chybí zde písmenko „d“.) Dokážete text přečíst správně?

2. Nyní žákům sdělíme obsah knihy, se kterou budeme pracovat.
3. Společně se ztrátou písmena „d“ se začaly ztrácet i věci, jejichž název tímto písmenem začínal. Napiště alespoň deset slov (názvy osob, zvířat, věcí ...), která na písmeno D začínají.
4. Práce s textem knihy: Dhikilo (Bentleyová) se během své cesty za záchranu písmene D setkala s obyvateli, kteří při vyslovení „děčka“ doslova trpěli. Proto se snažila, aby písmeno D nepoužila. Dokázali byste to také? Přepište podtržené věty tak, aby význam zůstal stejný, ale nepoužili byste „děčko“.

„To zlé písmeno! ..... Nevyslovuj to zlé písmeno, nebo tě zabijeme rychleji!“

„Já... se budu snažit,“ slíbila Dhikilo a vyvolala tím mezi trpaslíky záchvat třasu, upění a trhání sebou.

„Omlouvám se!“ pospíšila si Dhikilo. **„Fakt!“** na chvíli se zamyslela.

„Jmenuji se Dhikilo. Moje kamarádka je Paní Robinsonová. Máme děsnou žízeň a velký hlad. Mohli byste nám poskytnout nějaké jídlo?“

(Jmenuji se slečna Bentleyová. Moje společnice je Paní Robinsonová. Máme velkou žízeň a kručí nám v břišku. Mohli byste nám poskytnout nějaké potraviny?)

5. Přečteme si následující text.

Někteří Dood v tu chvíli vypadali ve svém smutku nekonečně unavení. „Nenáfií náš ještě víc než nenáfií jiné lii.“

„Nenávidí vás?“ opakovala Dhikilo. **„Proč vás Gamp nenávidí?“**

„Protože jšme“ - Dood zkřivil ústa - **„Roo...“**

„Slyší Gamp všechno?“ zeptala se. **„Jakože dokáže nějak naslouchat tomu, co teď říkáme?“**

Dood posunkem naznačili, že ne.

„Tak proč to D nevyslovíte? Proč prostě neřeknete Jsme Dood?“

Dood se rozhlédli, jako by jeden od druhého žádali svolení k nějakému uličnictví. Pak se otočili tváří přímo k Dhikilo, všichni najednou otevřeli chlupatou černou tlamu a vyplázli jazyk.

Dhikilo to zaskočilo. Na chvíli si připadala, jako by ji obklopila parta zlomyslných školaček, které si jí chtějí dobírat. Pak si ale všimla,

že všechny jazyky jsou zvláště tupé: chyběly jim špičky. Byly růžové a vypadaly zdravě, to ano, ale... byly zkrácené.

„Ach, to je hrozné! Vykřikla, protože pochopila. „To je mi líto, jak se to stalo?“

Nejbližší Drood, zralá žena, natáhla ruku a položila sametovou dlaň Dhikilo na tvář. Pomalu zavrtěla hlavou. „Jši moč mlaá,“ řekla.

O jazycích, které již nemohly vyslovit D, se už nic víc neřeklo.

Zkuste vyslovit písmeno D. Proč ho Drood vyslovit nedokázali?

A nyní trošku logopedie:

- Jak se D správně vysloví? Pomůžeme si hláskou N. Vyslovujeme několikrát za sebou N-N-N-N-N a zacpeme nosní dírkou. Ozve se zvuk podobný hláске D.
- D – zasmát se, pootevřít ústa, opřít jazyk o horní dásně, zadržet vzduch, pak přidat hlas a vypustit vzduch. Dotykem ruky na krk ohmatávat vibraci hrtanu. Vyslovovat slabiky: da de dy do du.

REFLEXE

Několik námětů na uzavření hodiny s písmenem D:

- Napsat krátký text, kde všechna slova (kromě předložek a spojek) začínají písmenem „d“.
- Napsat krátký text, během kterého písmeno „d“ nepoužijeme vůbec.
- Napsat báseň. Každá sloka začíná písmenem „d“.
- Pyramida – vrcholem je písmeno D, na druhý řádek slovo začínající „děčkem“ na dvě písmena, pak na tři atd. Kdo bude mít pyramidu nejvyšší?
- Které slovo začínající písmenem „d“ je tvé nejoblíbenější/nejméně oblíbené? Proč?

Napiš zhodnocení dnešní práce. V každém slově použij písmeno „d“.

Námět do výtvarné výchovy – vytvořit iniciálu D

Zadání:

Iniciála je první písmeno začátečního slova kapitoly nebo stránky rukopisu, je zvětšené a bohatě zdobené. Písmeno tvoří rámec příběhu, aby bylo zřejmé, o co v textu půjde. Toto písmeno je výrazně odlišeno od ostatních nejen velikostí, ale i tvarem a barevností. Vytvořte iniciálu písmena D. Dodejte k písmenu nějaké předměty nebo zvířata, které také začínají na stejné písmeno.

Alfabox

A	B	C, Č	D, Ď	E, F
G	H	CH	I	J
K	L	M	N, Ň	O
P, Q	R	Ř	S	Š
T, Ě	U	V, W	X, Y, Z	Ž

Pracovní list

1. Přečti si text:

„Jeen by si myslel, že ztráta jenoho malého písmena nebue v kažoenním životě představovat takový rozíl. Jenže ono to ělá potíže, až je nakonec situace oopravy ocela zoufalá.“

V čem je tento text zvláštní? Dokážeš text přečíst správně?

2. Přepiš podtržené věty tak, aby význam zůstal stejný, ale nepoužil bys žádné písmeno „d“.

„To zlé písmeno! ..... Nevyslovuj to zlé písmeno, nebo tě zabijeme rychleji!“

„Já... se budu snažit,“ slíbila Dhikilo a vyvolala tím mezi trpaslíky záchvat třasu, upění a trhání sebou.

„Omlouvám se!“ pospíšila si Dhikilo. „Fakt!“ na chvilku se zamyslela.

„Jmenuji se Dhikilo. Moje kamarádka je Paní Robinsonová. Máme děsnou žízeň a velký hlad. Mohli byste nám poskytnout nějaké jídlo?“

3. Přečti si následující text:

Někteří Dood v tu chvíli vypadali ve svém smutku nekonečně unavení.

„Nenáfií náš ještě víc než nenáfií jiné lii.“

„Nenávidí vás?“ opakoala Dhikilo. „Proč vás Gamp nenávidí?“

„Protože jšme“ - Dood zkřivil ústa - „Roo...“

„Slyší Gamp všechno?“ zeptala se. „Jakože dokáže nějak naslouchat tomu, co teď říkáme?“

Dood posunkem naznačili, že ne.

„Tak proč to D nevyslovíte? Proč prostě neřeknete Jsme Dood?“

Dood se rozhlédli, jako by jeden od druhého žádali svolení k nějakému uličnictví. Pak se otočili tváří přímo k Dhikilo, všichni najednou otevřeli chlupatou černou tlamu a vyplázli jazyk.

Dhikilo to zaskočilo. Na chvíli si připadala, jako by ji obklopila parta zlomyslných školaček, které si jí chtějí dobírat. Pak si ale všimla, že všechny jazyky jsou zvláštně tupé: chyběly jm špičky. Byly růžové a vypadaly zdravě, to ano, ale... byly zkrácené.

„Ach, to je hrozné! Vykřikla, protože pochopila. „To je mi líto, jak se to stalo?“

Nejbližší Drood, zralá žena, natáhla ruku a položila sametovou dlaň Dhikilo na tvář. Pomalu zavrtěla hlavou. „Jši moč mlaá,“ řekla. O jazycích, které již nemohly vyslovit D, se už nic víc neřeklo.

Zkuste vyslovit písmeno D. Proč ho Drood vyslovit nedokázali?

4. Napiš zhodnocení dnešní práce. V každém slově použij písmeno „d“.

Tento materiál vznikl v rámci projektu Místní akční plán Frýdek-Místek IV a je veřejně dostupný pod otevřenou licencí Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International (CC BY-SA 4.0), která umožňuje jeho volné šíření a úpravy za podmínky uvedení autora a zachování stejné licence.